

PRIVACY FIRST

eigen keuzes in een vrije omgeving

JAARVERSLAG 2019

**Stichting Privacy First
Amsterdam**

15 oktober 2020

Inhoudsopgave

1.	Visie en beleid	1
2.	Projecten en evenementen	2
2.1	Nederlandse Privacy Awards & Nationale Privacy Conferentie	2
2.2	Externe projecten	4
2.3	Privacy First als dagelijkse vraagbaak	5
2.4	Overige activiteiten.....	5
3.	Politieke lobby en campagnes	6
3.1	Financiële privacy & PSD2.....	6
3.2	EU Passenger Name Records (PNR)	7
3.3	VN Mensenrechtencomité.....	8
3.4	Medische privacy	8
4.	Rechtszaken	9
4.1	Systeem Risico Indicatie (SyRI).....	9
4.2	ANPR (Automatische Nummerplaat Herkenning).....	10
4.3	Kentekensparkeren & recht op anonieme/contante betaling.....	11
4.4	Zaak Burgers tegen Plasterk.....	12
4.5	Trajectcontrole	13
4.6	Individuele rechtszaken Michiel Jonker	13
5.	Communicatie	14
5.1	Massamedia.....	14
5.2	Internet.....	15
6.	Organisatie	15
7.	Financiën	16

1. Visie en beleid

Privacy First is in 2008 opgericht als onafhankelijke stichting ter behoud en bevordering van ieders recht op privacy. Privacy is een universeel mensenrecht en de basis van onze democratische rechtsstaat. Naast de persoonlijke levenssfeer omvat het recht op privacy ook de bescherming van persoonsgegevens, vertrouwelijke communicatie, het huisrecht en lichamelijke integriteit. Van alle mensenrechten staat het recht op privacy in deze tijd het meest onder druk. Privacy First maakt zich daarom sterk om dit recht zoveel mogelijk te beschermen en te bevorderen. Als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) doet Privacy First dit in het algemeen belang, hetzij voor de gehele bevolking, hetzij voor kwetsbare bevolkingsgroepen. Privacy First hanteert daarbij een brede, principiële oriëntatie op privacy, zowel in relatie tot onze vrije, open samenleving alsook met betrekking tot andere relevante mensenrechten. Ons blikveld en onze activiteiten strekken zich daarbij uit tot zowel het digitale als het analoge domein. Deze werelden raken echter in toenemende mate geïntegreerd en maken de klassieke ‘analoge ruimte’ steeds kleiner. De ontwikkelingen in het digitale domein gaan razendsnel. Om dit in goede banen te kunnen leiden pleit Privacy First naast goede wetgeving met degelijke privacywaarborgen al jaren voor *privacy by design*: het inbouwen van privacy in technologie. De komst van de nieuwe Europese privacywet AVG heeft ons daarbij wind in de rug gegeven. Tegelijkertijd opereert Privacy First immer in een krachtenveld waardoor de privacy voortdurend bedreigd wordt. De huidige Corona-crisis dreigt bovendien een diepe crisis voor alle mensenrechten (waaronder het recht op privacy) te worden. Het werk van Privacy First is daarom nooit eerder zo urgent en relevant geweest.

Vast beleid van Privacy First is om onze aandacht primair te richten op (dreigende) privacyschendingen die grote groepen mensen tegelijk kunnen treffen. In onze selectie van onderwerpen laten wij ons daarbij leiden door 1) de schaal, 2) de ernst en 3) de impact en gevolgen van een bepaalde schending. Massale, ernstige privacyschendingen worden door Privacy First eerst onderzocht en publiekelijk benoemd. Vervolgens tracht Privacy First de betreffende schending op te heffen middels stille diplomatie en politieke lobby, gevolgd door een publiekscampagne, juridische actie of – als uiterste middel – een rechtszaak.

In lijn met deze criteria richtte de aandacht van Privacy First zich de laatste jaren voornamelijk op biometrie, cameratoezicht, medische privacy, mobiliteit en anonimiteit in de openbare ruimte. Daarnaast is Privacy First steeds actiever op het thema financiële privacy (waaronder PSD2), politie, justitie en geheime diensten, Big Data en *profiling*.

Onze kernmissie is om de bevolking te behoeden voor massa surveillance en Nederland te ontwikkelen tot internationaal Privacy Gidsland. Hieronder lichten wij onze voornaamste activiteiten uit 2019 graag toe. Voor recente activiteiten van Privacy First gedurende de Corona-crisis verwijzen wij u naar onze website.

2. Projecten en evenementen

2.1 Nederlandse Privacy Awards & Nationale Privacy Conferentie

Op 28 januari 2020 organiseerden ECP en Privacy First opnieuw gezamenlijk onze jaarlijkse Nationale Privacy Conferentie. Dit is inmiddels hét jaarlijkse Nederlandse privacy-evenement rond de Europese Dag van de Privacy. Ons doel van dit evenement is om gezamenlijk met het bedrijfsleven, de overheid en wetenschap te bouwen aan een privacyvriendelijke informatiemaatschappij en Nederland te ontwikkelen tot internationaal Privacy Gidsland. De congreslocatie was Nieuwspoor in Den Haag en de belangstelling bleek weer enorm: 220 professionals hadden zich aangemeld, met een zaalcapaciteit van 160 personen, oftewel een bomvolle zaal waarin sommigen zelfs moesten staan. Keynote speakers tijdens het congres waren achtereenvolgens Monique Verdier (vice-voorzitter Autoriteit Persoonsgegevens), Richard van Hooijdonk (trendwatcher/futurist) en Bas Filippini (oprichter en voorzitter van Privacy First), Tom Vreeburg (IT-auditor), Coen Steenhuisen (privacy adviseur Privacy Company), Peter Fleischer (global privacy counsel bij Google) en Sander Klous (hoogleraar Big Data Ecosystemen, Universiteit van Amsterdam). Dagvoorzitter was presentator Tom Jessen (RTL, BNR).

Nationale Privacy Conferentie, Nieuwspoor 28 januari 2020.

Foto: Tamara Heck

Als afsluitend onderdeel van de conferentie werden door Privacy First onze jaarlijkse Nederlandse Privacy Awards uitgereikt. Tijdens de zomer van 2019 ontving Privacy First diverse hoogwaardige inzendingen voor deze Awards. Beoordeling van alle inzendingen en bedrijfsbezoeken door onze onafhankelijke Awards-jury vond vervolgens plaats gedurende de herfst en winter van 2019. Genomineerd in de categorie Consumentenoplossingen werden *Publicroam*, (veilige openbare WiFi), *Candle* (privacyvriendelijke smart home oplossing) en *Skotty* (veilige digitale communicatie). De nominaties in de categorie Bedrijfsoplossingen waren *NUTS*

(decentrale zorgcommunicatie) en Rabobank/Deloitte (Zero Knowledge Proof t.b.v. woninghuur). Tijdens de conferentie hebben alle genomineerden hun projecten

middels Award-pitches aan het publiek gepresenteerd. Publicroam en NUTS werden vervolgens door de jury tot winnaars uitgeroepen. Daarnaast ging de Aanmoedigingsprijs naar

Candle. De Awards werden uitgereikt door Tweede Kamerlid Kees Verhoeven (D66).

Winnaars Nederlandse Privacy Awards 2020.

Foto: Tamara Heck

De jury van de Nederlandse Privacy Awards bestond in 2019 uit de volgende personen:

- Bas Filippini, oprichter en voorzitter Privacy First
- Paul Korremans, partner Comfort-IA; functionaris gegevensbescherming; tevens bestuurslid Privacy First
- Marie-José Bonthuis, eigenaar IT's Privacy
- Esther Janssen, advocaat Informatierecht en grondrechten, bureau Brandeis
- Marc van Lieshout, managing director iHub, Radboud Universiteit Nijmegen
- Melanie Rieback, CEO en co-founder Radically Open Security
- Nico Mookhoek, privacy jurist en eigenaar NMLA
- Wilmar Hendriks, founder Control Privacy (tevens lid Raad van Advies Privacy First)
- Alex Commandeur, senior adviseur BMC Advies.

Meer informatie over het congres en de Awards vindt u op <https://privacyawards.nl>

De Nationale Privacy Conferentie en de Nederlandse Privacy Awards werden in 2019 mede mogelijk gemaakt door Stichting Democratie & Media. Begin 2021 zullen Privacy First en ECP dit inspirerende evenement opnieuw organiseren. Zou uw organisatie graag partner of sponsor willen worden? Neem dan contact op met Privacy First!

2.2 Externe projecten

Privacy First wordt regelmatig door bedrijven en overheden gevraagd om advies. Wanneer de intenties van de betreffende organisatie in lijn liggen met de missie van Privacy First willen we graag een bijdrage leveren. Privacy First deed dit de afgelopen jaren onder de vlag van ons overkoepelende project Privacy First Solutions. Een voorbeeld van een dergelijk project was de ontwikkeling van een mogelijk keurmerk rond de nieuwe Europese betaalrichtlijn PSD2 i.s.m. de Volksbank en de Nederlandse Betaalvereniging. De Betaalvereniging heeft dit dossier in 2019 overgedragen aan het Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer (MOB), waar het in mei 2020 heeft geleid tot een aantal *good practices* voor betere informatie over rekeninginformatiediensten.

Op initiatief van de Belastingdienst was Privacy First in de periode oktober 2018 tot juni 2019 kritisch betrokken bij een High Pressure Privacy Impact Assessment binnen de Belastingdienst (afdeling Datafundamenten & Analytics), extern uitgevoerd door Privacy Management Partners (PMP). Een ander project in samenwerking met Privacy First liep gedurende 2019 bij KVAN-BRAIN (Nederlandse archiefbranche) en betrof een Data Protectie Impact Assessment (DPIA) op de gezinskaarten van het Nederlandse bevolkingsregister 1920-1939. Daarnaast is Privacy First sinds eind 2019 betrokken bij een grootschalig coalitieproject van de Universiteit Tilburg t.b.v.

privacyvriendelijke Blockchain-toepassingen voor de Nederlandse overheid. Partners bij dit project zijn o.a. diverse ministeries, bedrijven en instanties.

Door onze kritische betrokkenheid bij dergelijke projecten tracht Privacy First – in het algemeen belang – bepaalde maatschappelijke ontwikkelingen positief te beïnvloeden en de privacy niet alleen “van buitenaf” maar ook “van binnenuit” zoveel mogelijk te laten waarborgen. Privacy First is ook in 2020 reeds bij diverse projecten met nieuwe partners betrokken.

2.3 Privacy First als dagelijkse vraagbaak

Privacy First werd in 2019 vrijwel dagelijks telefonisch en per email benaderd door burgers, journalisten en studenten met de meest uiteenlopende vragen en verzoeken op privacyterrein. Privacy First heeft altijd getracht de betreffende vragen

zo goed en zo snel mogelijk te beantwoorden, maar dit vergt inmiddels teveel van onze kleine stichting. Om deze reden verwijst Privacy First mensen tegenwoordig veelal door naar andere relevante organisaties, waaronder met name de Autoriteit Persoonsgegevens.

2.4 Overige activiteiten

Privacy First is sinds begin 2019 structureel betrokken (als spreker en ter werving van deelnemers) bij de UvA Academy Masterclass: Privacy - The Next Step (Universiteit van Amsterdam). Deze samenwerking wordt in 2020 gecontinueerd.

Op 8 januari 2020 organiseerde Privacy First een succesvol publieksdebat annex Nieuwjaarsborrel met als thema Blockchain & privacy. Dit evenement vond plaats en werd deels gesponsord door onze voormalige kantoorlocatie: het Volkshotel in Amsterdam.

Privacy First was in 2019 actief bij diverse relevante congressen, seminars en meetings, waaronder bij ECP, Vrije Universiteit Amsterdam, Ministerie van Justitie en Veiligheid / WODC (tweemaal spreker), De Balie (spreker), Platform Bescherming Burgerrechten, Nationale Politie, SIDN Fonds, Nederland Digitaal, WKPA, Belastingdienst, Autoriteit Persoonsgegevens, PI.lab, Nationale Ombudsman, Universiteit Leiden, Amnesty International, Rathenau Instituut, De Brauw Blackstone Westbroek, HVG Law, Tweede Kamer (commissie voor Infrastructuur en Waterstaat, spreker bij hoorzitting over OV-data), CMS Advocaten, PILP (NJCM), Universiteit Tilburg, Ministerie van Financiën (spreker), Koninklijke Marechaussee, Nationaal Privacy Congres (spreker), Ministerie VWS, Digital Freedom Fund, Boekx Advocaten, Universiteit van Amsterdam (spreker) en Bureau Brandeis, etc.

De bestuursleden en medewerkers van Privacy First worden regelmatig als spreker gevraagd bij publieksevenementen van overheid, bedrijfsleven en wetenschap. In dat kader werkte Privacy First in 2019 samen met sprekersbureau Athenas. Verder voert Privacy First continu stille diplomatie op ons brede werkterrein; in dit verband had Privacy First in 2019 talloze meetings met overheden, bedrijven en andere organisaties.

3. Politieke lobby en campagnes

3.1 Financiële privacy & PSD2

Gedurende 2019 heeft Privacy First structureel stille diplomatie en kritische politieke lobby gevoerd tegen de massale privacy-inbreuken die gepaard kunnen gaan met de invoering van de nieuwe Europese bankwet *Revised Payment Services Directive* (PSD2). We richten ons hierbij op de ‘rekeninginformatiediensten’ en de mogelijkheid om transactiedata door andere partijen en voor andere, niet-financiële doelen te gebruiken. Door PSD2 kunnen financiële (bancaire) transactiedata voortaan “met toestemming” (maar soms ook ongewild bij een ‘silent third party’) uitgewisseld worden met derde partijen, met toenemende privacy-risico’s. Vooral het feit dat een consument geen mogelijkheid tot regie heeft en afhankelijk is van de kwaliteit en manier van wetsnaleving door aanbieders zien we als een groot manco van PSD2. In dit verband was Privacy First in 2019 kritisch actief richting de Tweede Kamer en richting relevante Nederlandse gremia zoals Betaalvereniging Nederland, de Nederlandsche Bank en het Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer (MOB), vaak middels direct overleg en soms middels participatie in relevante projecten. **Mede door het werk van Privacy First zijn door het MOB in 2020 ‘best practices transparantie rekeninginformatiediensten’ gepubliceerd.**

In het verlengde hiervan voert Privacy First (met steun van het SIDN Fonds) sinds september 2019 bovendien een kritische campagne rond PSD2: [PSD2meniet.nl](https://psd2meniet.nl). Doel van deze campagne is het informeren van het grote publiek en relevante organisaties over de privacyrisico’s van PSD2 en te werken aan oplossingen, waaronder een PSD2-me-niet register (vergelijkbaar met het reeds bestaande bel-me-niet-register). Met steun van het SIDN Fonds wordt deze campagne door Privacy First in 2020 voortgezet op Europees niveau.

Op het bredere thema van financiële privacy verstuurde Privacy First in mei 2019 tevens een uitgebreide (deels door onze externe experts opgestelde) kritische brief aan Minister Hoekstra (Financiën) inzake de dreigende internationale regulering van *virtual assets* en Bitcoin. Daarnaast was Privacy First op dit vlak in 2019 onder meer ook actief middels kritische inbreng bij de internetconsultaties van de Rijksoverheid inzake het wetsvoorstel transparantie maatschappelijke organisaties, de slimme energiemeter, en nieuwe wetgeving tegen witwassen en terrorismefinanciering

(Wwft). In 2020 zal Privacy First op deze onderwerpen actief blijven en ook de privacyzorgen rond het nieuwe UBO-register kritisch agenderen, waaronder middels een rechtszaak ter toetsing van het UBO-register aan Europees privacyrecht.

*Interview met Martijn van der Veen (Privacy First) over PSD2, AVROTROS Radar 7 jan. 2019.
© AVROTROS*

3.2 EU Passenger Name Records (PNR)

Ondanks kritische lobby van Privacy First in maart en juni 2019 hebben de Tweede en Eerste Kamer de Nederlandse implementatiewet ter invoering van Passenger Name Records (PNR) vrijwel ongewijzigd aangenomen. Onder deze wet zullen allerlei gegevens van vliegtuigpassagiers jarenlang worden opgeslagen ter bestrijding van misdaad en terrorisme. Gevoelige persoonsgegevens (waaronder naam- en adresgegevens, telefoonnummers, emailadressen, geboortedata, reisdata, ID-documentnummers, bestemmingen, medepassagiers en betaalgegevens) van vele miljoenen passagiers zullen daardoor jarenlang beschikbaar zijn t.b.v. *datamining* en *profiling*. In wezen wordt iedere vliegtuigpassagier hierdoor behandeld als potentiële crimineel of terrorist. In 99,99% van de gevallen betreft het echter volstrekt onschuldige burgers, voornamelijk vakantiegangers en zakenreizigers. Dit vormt een flagrante schending van hun recht op privacy en vrijheid van beweging. In België, Duitsland en Oostenrijk zijn door andere NGO's in 2019 grootschalige rechtszaken gestart om de bovenliggende Europese PNR-richtlijn door het Europees Hof van Justitie onrechtmatig te laten verklaren wegens strijd met het recht op privacy. Zodra het Europees Hof de PNR-richtlijn in deze zaken onrechtmatig verklaart, zal Privacy First de Nederlandse PNR-wet in kort geding buiten werking laten stellen.

Luchthaven Schiphol.

Foto: Archangel12 / CC BY, Wikimedia Commons

3.3 VN Mensenrechtencomité

In juli 2019 werd Nederland in Genève kritisch onder de loep genomen door het Mensenrechtencomité van de Verenigde Naties. In dit verband had Privacy First eind

2016 en in juni 2019 twee kritische rapportages over Nederland bij het VN Mensenrechtencomité ingediend en daarin talloze actuele kwesties aangekaart. **In juli 2019 vaardigde het Mensenrechtencomité vervolgens een aantal kritische adviezen aan de Nederlandse regering uit, waaronder adviezen ter herziening**

van de Sleepwet (Wiv) en ter stopzetting van inzage van medische dossiers door zorgverzekeraars. Privacy First zal op de Nederlandse implementatie van deze aanbevelingen blijven toezien.

3.4 Medische privacy

Eind 2019 is onze langjarige campagne [Specifieketoestemming.nl](https://specifieketoestemming.nl) (over specifieke toestemming bij de uitwisseling van medische gegevens) een nieuwe fase ingegaan: op voordracht van Minister Bruins (VWS) n.a.v. een motie van de Tweede Kamer heeft Privacy First zich als deelnemer aangemeld voor het Informatieberaad Zorg. Dit Informatieberaad is een bestuurlijke samenwerking tussen deelnemers uit het zorgveld en het Ministerie van VWS. Langs deze weg wil Privacy First het recht op medische privacy niet alleen “van buitenaf” maar ook “van binnenuit” laten waarborgen en *privacy by design* promoten binnen de Nederlandse zorgsector. In februari 2020 heeft het Informatieberaad (in strijd met de genoemde Kamermotie) echter besloten om Privacy First niet als deelnemer toe te laten omdat Privacy First “niet afkomstig is uit het zorgveld”. Wel is Privacy First eind 2019 door het Ministerie

van VWS toegelaten als lid van de werkgroep Informatieveiligheid en Privacy (IV&P). Sindsdien speelt Privacy First in deze werkgroep een (pro)actieve, kritisch-constructieve rol.

4. Rechtszaken

Als maatschappelijke organisatie gaat het Privacy First erom zo effectief mogelijk te opereren met de beperkte middelen die wij hebben. Als stille diplomatie, politieke lobby en campagnes onvoldoende effectief blijken, voert Privacy First daarom principiële rechtszaken tegen wetgeving en beleid die tot grootschalige privacyschendingen leiden. **De afgelopen jaren deed Privacy First dit met succes tegen de centrale opslag van ieders vingerafdrukken onder de Paspoortwet, de**

opslag van ieders telecommunicatie-data onder de Wet bewaarplicht telecommunicatiegegevens en massale risicoprofilering van burgers door het Systeem Risico Indicatie (SyRI). Privacy First voert dergelijke zaken bij voorkeur in coalitieverband en middels pro bono ondersteuning door geschikte advocatenkantoren.

© Lisa S. / Shutterstock.com

4.1 Systeem Risico Indicatie (SyRI)

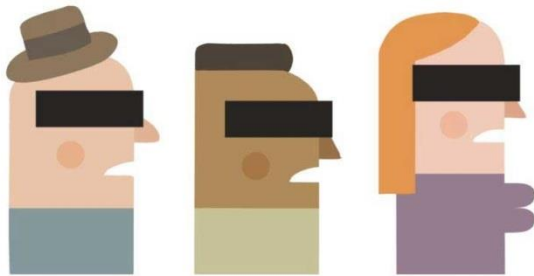
Eind maart 2018 dagvaardde een brede coalitie van maatschappelijke organisaties de Nederlandse Staat ter buitenwerkingstelling van het Systeem Risico Indicatie. Het Systeem Risico Indicatie (SyRI) lichtte met geheime algoritmen grote groepen mensen (en zelfs complete woonwijken) door om burgers heimelijk te profileren op het risico dat ze zouden frauderen met sociale voorzieningen. Naast massale schending van het recht op privacy was dit systeem in strijd met het recht op een eerlijk proces en had het een discriminerende en stigmatiserende werking. Volgens de coalitie van eisers vormde SyRI daarom een bedreiging voor de rechtsstaat en diende de wetgeving waarop SyRI gebaseerd was onrechtmatig te worden verklaard.

Onder druk van deze rechtszaak zijn meerdere gemeenten (waaronder Rotterdam) in 2019 met de inzet van SyRI gestopt. Op 5 februari 2020 deed de rechtbank Den Haag vervolgens een baanbrekende uitspraak: de rechter verklaarde SyRI

onrechtmatig en besloot dat de overheid per direct moest stoppen met het profileren van burgers middels grootschalige data-analyse. Tevens stelde de rechtbank de Nederlandse wetgeving waarop SyRI was gebaseerd buiten werking wegens strijdigheid met Europees privacyrecht.

Dit vonnis vormt een belangrijk precedent en heeft zowel nationaal als internationaal veel aandacht in de media gekregen. Tegen het vonnis is geen hoger beroep door de Nederlandse Staat ingesteld. Dit vonnis is daarmee definitief.

De groep eisers in de zaak tegen SyRI bestond uit de Stichting Platform Bescherming Burgerrechten, het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM), Stichting Privacy First, Stichting KDVP, de Landelijke Cliëntenraad en FNV. Auteurs Tommy Wieringa en Maxim Februari, die zich eerder zeer kritisch over SyRI hadden uitgesproken, waren op persoonlijke titel betrokken als mede-eisers. De zaak werd

Bij voorbaat verdacht

behandeld door Anton Ekker (Ekker Advocatuur) en Douwe Linders (SOLV Advocaten) en mede gecoördineerd door het Public Interest Litigation Project (PILP) van het NJCM. Vanuit de Verenigde Naties werd de zaak actief gesteund middels een *amicus curiae* brief.

Mocht de Nederlandse regering de eerdere SyRI-praktijken willen voortzetten middels het huidige wetsvoorstel gegevensverwerking samenwerkingsverbanden (WGS of “Super SyRI”), dan zal bovengenoemde coalitie daar opnieuw een grootschalige rechtszaak tegen lanceren.

Voor meer informatie over de zaak tegen SyRI verwijst Privacy First u graag naar de speciale campagnewebsite van het Platform Bescherming Burgerrechten: Bijvoorbaatverdacht.nl.

4.2 ANPR (Automatische Nummerplaat Herkenning)

Onder de nieuwe ANPR-wet belanden sinds 1 januari 2019 de reisbewegingen van vele miljoenen automobilisten in Nederland dagelijks gedurende vier weken in een centrale politiedatabank die eveneens direct toegankelijk is voor AIVD/MIVD en op

termijn mogelijk meer partijen. Privacy First acht deze wet een flagrante schending van het Europese privacyrecht en bereidt

daarom samen met advocatenkantoor CMS (pro bono, via Pro Bono Connect) sinds 2019 een grootschalig civielrechtelijk kort geding en bodemprocedure tegen de

Nederlandse Staat voor. Ter feitelijke versterking van deze zaak heeft CMS dit jaar een grootschalig Wob-verzoek bij enkele ministeries ingediend. Door de Corona-crisis is de lancering van deze zaak vertraagd, maar naar verwachting zal het kort geding zeer binnenkort plaatsvinden.

4.3 Kentekenparkeren & recht op anonieme/contante betaling

Sinds 2014 voert Privacy First o.a. rechtszaken tegen (verplicht) kentekenparkeren. Begin 2015 won Privacy First voorzitter Bas Filippini in dit verband een bestuursrechtelijke zaak tegen de gemeente Amsterdam: sindsdien zijn automobilisten in heel Nederland niet langer verplicht om bij het parkeren hun kenteken in te voeren. Begin 2016 werd dit oordeel bevestigd door de Hoge Raad. Een nieuwe fiscaalrechtelijke zaak van de voorzitter van Privacy First ter algehele afschaffing van kentekenparkeren en ter behoud van het recht op contante (anonieme) betaling werd begin 2019 helaas afgewezen door het Hof Amsterdam. Op 10 april 2020 bevestigde de Hoge Raad deze uitspraak. In deze zaak stond een aantal nieuwe principiële rechtsvragen rond kentekenparkeren en het recht op contante betaling centraal, waarvan de Hoge Raad de meeste kwesties helaas onbeantwoord heeft gelaten. Privacy First zal binnenkort een kansrijke klacht over de uitspraak van de Hoge Raad indienen bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg.

Door de nieuwe uitspraken van het Hof Amsterdam en de Hoge Raad blijven de eerdere (door de Hoge Raad reeds bevestigde) uitspraken dat invoering van het kenteken bij parkeren niet verplicht is overigens onaangetast.

Kentekenparkeren is en blijft daarmee dus vrijwillig: een eventuele parkeerboete bij niet-invoering van een kenteken dient in bezwaar en beroep te worden vernietigd, mits de parkeerder kan aantonen dat voor het parkeren betaald is.

Privacy First voert deze rechtszaken ter behoud en versterking van het recht op anonimiteit in de openbare ruimte. Dit recht staat de laatste jaren in toenemende mate onder druk en dreigt inmiddels illusoir te worden.

Deze rechtszaken worden tegen sterk gereduceerd tarief gevoerd door Alt Kam Boer Advocaten in Den Haag.

4.4 Zaak Burgers tegen Plasterk

Reeds sinds 2013 voert Privacy First samen met andere organisaties en burgers de rechtszaak 'Burgers tegen (Minister) Plasterk'. Aanleiding voor deze civielrechtelijke zaak tegen de Nederlandse Staat vormden de onthullingen van Edward Snowden over de praktijken van (buitenlandse) inlichtingendiensten, waaronder de Amerikaanse NSA en Britse GCHQ. Onze coalitie eist dat de Staat stopt met het gebruiken van buitenlandse inlichtingen die niet in overeenstemming met de Nederlandse wet zijn verkregen. Onze advocaten van Bureau Brandeis voeren deze zaak op basis van hun eigen pro bono fonds voor maatschappelijke rechtszaken. De aangesloten organisaties zijn: Stichting Privacy First, de Nederlandse Vereniging van Strafrechtadvocaten (NVSA), de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ) en Internet Society Nederland. Na negatieve vonnissen van zowel de rechtbank als het Hof Den Haag verwierp ook de Hoge Raad deze zaak in 2018. Daarmee biedt de Hoge Raad sindsdien een vrijbrief voor Nederlandse geheime diensten om zonder rechtsbescherming grote hoeveelheden gegevens van Nederlandse burgers te blijven verzamelen via buitenlandse inlichtingendiensten. Onze advocaten hebben deze zaak daarom begin 2019 voortgezet bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg. Parallel hieraan lopen bij het EHRM immer vergelijkbare Britse en Zweedse rechtszaken. Ondanks de vertragingen die de Corona-crisis veroorzaakt hoopt Privacy First dat het Hof in al deze zaken spoedig tot een kritisch oordeel zal komen.

Europees Hof voor de Rechten van de Mens.

*Foto: Adrian Grycuk / CC BY-SA 3.0 PL,
Wikimedia Commons*

4.5 Trajectcontrole

Een rechtszaak van de voorzitter van Privacy First had betrekking op trajectcontroles bij snelwegen: zonder specifieke wettelijke basis en privacy-waarborgen vormt trajectcontrole een massale, continue privacyschending. Begin 2018 wees de rechtbank Haarlem deze strafrechtelijke zaak echter af, gevolgd door het Hof Leeuwarden in juli 2019. Het Hof

Leeuwarden weigerde het systeem van trajectcontrole echter te toetsen aan het recht op privacy. Wel bleek in deze zaak dat alle trajectcontrole-data (van onschuldige automobilisten) minstens 72 uur bewaard blijven en voor andere doelen dan verkeershandhaving gebruikt kunnen worden. Desondanks heeft de Autoriteit Persoonsgegevens tot op heden niet ingegrepen en was Privacy First genoodzaakt om deze zaak voort te zetten bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) in Straatsburg. Eind augustus 2020 verklaarde het EHRM deze zaak echter nauwelijks beargumenteerd niet-ontvankelijk. Opvallend daarbij was de bizarre stelling van het EHRM dat in de zaak geen sprake zou zijn geweest van uitputting van nationale rechtsmiddelen, terwijl het Hof Leeuwarden in dit type zaken de hoogste Nederlandse rechter is en geen verdere beroepsmogelijkheid openstond. Privacy First onderzoekt momenteel de mogelijkheden om hierover een nadere klacht bij het EHRM in te dienen.

Deze zaak werd tegen sterk gereduceerd tarief gevoerd door Alt Kam Boer Advocaten in Den Haag.

4.6 Individuele rechtszaken Michiel Jonker

Sporadisch steunt Privacy First rechtszaken van individuele burgers, mits dergelijke zaken van dusdanige aard zijn dat onze steun daarbij onontbeerlijk is, dit in het belang van positieve precedentvorming, maatschappelijke impact, bewustwording en beïnvloeding van wetgeving en beleid. Een goed voorbeeld hiervan zijn de rechtszaken van de Arnhemse privacy-activist Michiel Jonker ter behoud en bevordering van anoniem reizen met het openbaar vervoer, het recht op contante betaling in het openbaar vervoer en in openbare gelegenheden (waaronder de bioscoop), en ter invoering van een gemeentelijke anonieme afvalpas c.q. *privacy by design*. Sinds enkele jaren voert Jonker over deze kwesties diverse handhavingsszaken bij de Autoriteit Persoonsgegevens, de rechtbank Arnhem en de Raad van State. En met succes: onder druk van de zaken van Jonker werd de Autoriteit Persoonsgegevens door de rechter gedwongen om onderzoek te doen naar de “anonieme” OV-chipkaart en werd de persoonsgebonden afvalpas onrechtmatig verklaard. De rechtszaken van Jonker leiden daarnaast vaak tot mediapublicaties en

kritische vragen op gemeentelijk en nationaal niveau. Jonker voert deze zaken overigens vrijwel geheel op eigen kracht, zonder advocaat.

Michiel Jonker bij deskundigenbijeenkomst in Tweede Kamer over OV-data, 10 september 2019.
© Tweede Kamer

5. Communicatie

5.1 Massamedia

In 2019 was het mediabereik van Privacy First bijna even groot als in 2018: gemiddeld was er in 2019 bijna dagelijks een mediapublicatie waarin Privacy First werd genoemd of geciteerd, vaak in de pers of op internet en soms ook op radio of televisie. Naast verzoeken om interviews wordt Privacy First regelmatig door journalisten benaderd om achtergrondinformatie en onderzoekstips, soms ook door buitenlandse media.

Interview met Bas Filippini (voorzitter Privacy First) over kentekenparkeren, Nieuwsuur 22 september 2019.
© Nieuwsuur

5.2 Internet

De websites van Privacy First vormen onze primaire nieuws- en opiniekanalen. Naast onze Nederlandstalige website <https://www.privacyfirst.nl> is er ook het Engelstalige <https://www.privacyfirst.eu>. Beide sites worden deels gesponsord door de privacyvriendelijke provider Greenhost. Daarnaast beheert Privacy First onze campagne-websites <https://specifieketoestemming.nl> (medische privacy), <https://psd2meniet.nl> (PSD2) en <https://privacyawards.nl> (Nederlandse Privacy Awards). Het totaal aantal bezoekers op onze websites was in 2019 gemiddeld 54.000 per maand. Ook is Privacy First actief op [Twitter](#) en beheert een eigen LinkedIn-groep voor privacy-professionals. Zowel onze Twitter- als onze LinkedIn-aanhang groeien al jaren gestaag. Privacy First is tevens actief op Facebook en biedt ruimte voor (eventueel anonieme) gastcolumns en ingezonden artikelen op onze website(s). Wilt u graag op de hoogte blijven van alle ontwikkelingen rondom Privacy First? Meldt u dan aan voor onze periodieke nieuwsbrief via info@privacyfirst.nl.

6. Organisatie

Privacy First is een onafhankelijke, ANBI-erkende stichting die grotendeels uit vrijwilligers bestaat. De kern van de organisatie van Privacy First bestond in 2019 uit de volgende personen:

- Vincent Böhre (directeur en jurist)
- Martijn van der Veen (projectleider)
- Robbie van Herwerden (juridisch onderzoeksmedewerkster)
- Simone van Dijk (themaspecialist kinderen & privacy).

Het bestuur van Privacy First bestond in 2019 uit de volgende personen:

- Bas Filippini (oprichter en voorzitter)
- Paul Korremans (penningmeester)
- Marc Smits (secretaris)
- Ancilla van de Leest (algemeen bestuurslid).

De Raad van Advies van Privacy First bestaat uit de volgende personen, op persoonlijke titel:

- prof. Hans Franken (emeritus hoogleraar Informatierecht, Universiteit Leiden)
- Quirine Eijkman (ondervoorzitter College voor de Rechten van de Mens & Lector toegang tot het Recht, Hogeschool Utrecht)
- Wilmar Hendriks (privacy professional & executive coach, Control Privacy)
- Eva de Leede (senior-beleidsmedewerker Energie, Ministerie van Economische Zaken en Klimaat)
- Joris Sprakel (advocaat sociaal-economische mensenrechten, Fischer Groep; Lecturer Human Rights Law, Haagse Hogeschool).

De groep vrijwilligers van Privacy First bestaat voornamelijk uit studenten en professionals die Privacy First structureel ondersteunen, zowel inhoudelijk (verschillende privacy-thema's en vertaalwerkzaamheden) als organisatorisch (ICT, fondsenwerving, PR, fotografie) en juridisch (research). Daarnaast beschikt Privacy First over een uitgebreid netwerk van experts uit alle hoeken van de samenleving, variërend van wetenschappers, juristen en ICT'ers tot journalisten, politici en ambtenaren.

Begin 2019 zijn de statuten van Privacy First vrijwel volledig herzien en geactualiseerd. Tevens heeft Privacy First een **nieuw reglement voor onze Raad van Advies opgesteld.** Dit gebeurde met pro bono ondersteuning door het advocatenkantoor Nauta Dutilh, via Pro Bono Connect.

Kantoorlocatie Privacy First aan de Keizersgracht, Amsterdam.

7. Financiën

Stichting Privacy First is voor haar werkzaamheden grotendeels afhankelijk van individuele donaties en sponsoring door fondsen en advocatenkantoren. Sinds 2015 wordt Privacy First gesteund door Stichting Democratie en Media; sinds 2017 betreft dit meerjarige institutionele steun. Onze PSD2-me-niet campagne wordt sinds mei 2019 gesteund door het SIDN Fonds. Daarnaast werd het aandeel van Privacy First in de SyRI-coalitiezaak in 2019-2020 gesteund door het Digital Freedom Fund. **Het**

donateursbestand van Privacy First is de laatste jaren snel gegroeid en in 2019 zijn de inkomsten van Privacy First uit donaties opnieuw gestegen (29% t.o.v. 2018). Door het ontbreken van overheidssubsidie (zoals bij het 'Sleepwet-referendum' in 2018) zijn de totale inkomsten van Privacy First in 2019 echter gedaald. Daartegenover stonden kleinere uitgaven voor campagnes en lagere personeelskosten (door tijdelijk verlof en verkleinde personeelsbezetting). Privacy First wil de komende tijd diverse binnen- en buitenlandse fondsen aan zich verbinden ter versterking en verduurzaming van onze organisatie en activiteiten.

Naast financiële steun door individuele donateurs en fondsen staat Privacy First ook open voor sponsoring door bedrijven, mits Privacy First volledig vrij en onafhankelijk kan blijven functioneren. Zo wordt Privacy First sinds 2016 materieel gesteund door ICT-bedrijf Detron middels verstrekking van benodigde computers en printers voor onze kantoorlocatie. Zowel onze salarisadministratie als onze financiële administratie worden door een extern administratiekantoor gevoerd; het betreffende kantoor biedt haar diensten aan als bedrijfssponsoring. De websites van Privacy First worden deels gesponsord door provider Greenhost en via TechSoup Nederland kan Privacy First goedkoop software aanschaffen. Kaspersky sponsort sinds 2017 onze antivirussoftware. Sinds eind 2017 wordt Privacy First tevens gesteund door Voys Telecom. Onze jaarlijkse Nationale Privacy Conferentie wordt gesponsord door ECP. Voor de Nederlandse Privacy Awards 2021 zoekt Privacy First nog sponsors. Zou uw organisatie graag Privacy First of de Nederlandse Privacy Awards willen sponsoren? Neem dan contact met ons op!

Vast beleid van Privacy First is om alle inkomsten zoveel mogelijk te besteden aan inhoudelijk relevante zaken en de operationele kosten zo laag mogelijk te houden. Onze communicatie verloopt daartoe (ook telefonisch) grotendeels via internet. Onze campagnes en ondersteunende werkzaamheden worden deels uitgevoerd door professionele vrijwilligers. Evenementen van Privacy First worden bij voorkeur georganiseerd op onze eigen kantoorlocatie of op externe gesponsorde locaties. De processtukken in onze rechtszaken worden deels door Privacy First zelf geschreven of ondersteund middels eigen feitelijk en juridisch onderzoek. Vast beleid van Privacy First is bovendien om grootschalige rechtszaken in principe louter in coalitieverband te voeren via het Public Interest Litigation Project (PILP) en Pro Bono Connect van het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM). Dit om de kosten en financiële risico's te spreiden en de kans op juridische winst te verhogen. Op deze manier komt iedere gedoneerde euro zo effectief mogelijk ten goede aan de privacy van iedere Nederlander.

Hieronder treft u ons financiële jaaroverzicht 2019 aan. Sponsoring van rechtszaken door advocatenkantoren is hierin niet inbegrepen.

Jaaroverzicht	2019	2018
Inkomsten:		
Donaties en subsidies	€ 103.827	€ 118.741
Uitgaven:		
Personeelskosten	€ 71.558	€ 90.021
Juridische kosten	-	-
Campagnekosten	€ 4.643	€ 22.696
Evenementen	€ 3.012	€ 7.874
Huisvesting	€ 8.136	€ 5.675
Bancaire en verzekeringskosten	€ 2.443	€ 2.068
Reiskosten	€ 1.191	€ 1.813
Websites	€ 1.170	€ 1.182
Communicatiekosten	€ 787	€ 601
Postbus en frankeringskosten	€ 315	€ 472
Kantoorkosten	€ 509	€ 440
Representatiekosten	€ 136	€ 440
Werkkostenregeling	€ 126	€ 397
Abonnementen	€ 216	€ 266
Overige kosten	€ 634	€ 294

Wilt u Privacy First graag steunen? Maak dan een donatie over naar IBAN: NL95ABNA0495527521 (BIC: ABNANL2A) t.n.v. Stichting Privacy First te Amsterdam, of steun ons anoniem via de [donatiepagina](#) op onze website. Privacy First is erkend als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Uw giften aan Privacy First zijn daarom belastingaftrekbaar.

Postbus 16799
1001 RG Amsterdam
Telefoon: 020-8100279
Email: info@privacyfirst.nl
Website: www.privacyfirst.nl

Privacy First is ingeschreven in het Stichtingenregister van de KvK Amsterdam onder nr. 34298157.
RSIN/fiscaal nummer: 819211710.